

רשפי אש

חנוכה

ליקוט הנהגות
במעלת וקדושת ימי החנוכה

יוצא לרגל שמחת בר המצוה
של הבחור החשוב יצחק ששון עידן הי"ו
י"ג כסלו תש"פ

ברכת בנים לאבותם

קובץ זה יוצא לאור כמתנת הוקרה והערכה
להורינו היקרים והנדירים
ישמרם ויברכם האלוקים
הרב **משה עידן** ונו"ב

לכבוד הכנסו של אחינו וגיסנו הצעיר שבחבורה,
הבחור החשוב **יצחק ששון** הי"ו לנועם עול תורה.
ראינו לנכון להוציא למזכרת חיזוק והתעלות,
קובץ תורני "רשפי אש" להלהיב לבבות,
כי אין מתאים מכך להורים כה מסורים,
אשר את לבות כולנו, לעבודת השם מלהיטים.
ואשר גידלו אותנו בחום יהודי אמיתי,
ונטעו בנו אהבת תורה מתוך מתיקותה ונועם זיוה.
וכעת, צעיר האחים מצטרף לשרשרת הזוהב
אשר שזרו הורינו ביגיעה ובעמל רב,
נרים עינינו ליושב מרומים, אב הרחמים,
שיחוס ויחמול על כל הצאצאים
ועל כל זרע עמך בית ישראל הקדושים,
שנזכה להמשיך ולשקוד על דלתי התורה בחשק רב,
ונעשה כולנו את רצונו יתברך, כעבד לפני אדוניו.

מאחלים בשמחה וברגשי הערכה והכרת הטוב עד בלי די
הבנים והבנות לבית משפחת עידן

תוכן הענינים

- ג דברי ברכה
- ד הקדמה

הכנה לחנוכה

- ז כ"ג כסלו: - הכנת החנוכיה יומיים לפני החג
- ז כ"ד כסלו: - יום פטירת השדי חמד זי"ע
- ח קדושה בהכנה לחנוכה:

מעלת ימי החנוכה:

- ט א. מסוגל לפעול שנה טובה:
- ט ב. מסוגל לקבל על עצמו סדר קדושה:
- י ג. מסוגל להשפעת הנהגה של חסד:
- י ד. זורקים מהגיהנם:
- י ה. מסוגל ליראת שמים:
- י ו. מסוגל לפקידת עקרות:
- י ז. מסוגל לפרנסה:
- יא ח. מסוגל לרפואה:
- יב ט. מסוגל להתעלות אף לנמוכים ביותר:
- יב י. מסוגל לתיקון וכפרת עוונות:
- יג יא. מסוגל לקבלת התורה:
- יד יב. מסוגל לזיכרון:
- טו יג. מסוגל לביאת המשיח:

מעלת נרות חנוכה:

- טו א. אור הגנוז:
- טו ב. עת רצון:
- טז ג. בזמן ההדלקה הנשמה מאירה בכל העולמות:

טז חנוכה - גמר החתימה:
 יח חנוכה - זמן של תשובה:

סדר ההדלקה:

יט טבילה קודם ההדלקה:
 יט להדליק בבגדי שבת:
 כ אמירת "ויהי נעם":
 כ ההדלקה:

כב ה. התלהבות בעת ההדלקה:

כב ברכות ההדלקה:

כג הכוונה בברכות:

כג פתילות:

כד הבזיכים:

כד "יושב בסתר":

כד "מזמור שיר חנוכת הבית לדוד":

כד עיקר ההדלקה היא כדי להודות ולהלל:

כה חנוכה וציצית:

כה בענין נשים וילדים:

כו התבוננות בנרות:

פרפראות לחנוכה:

כח שמחה בחנוכה:

כח תפילת ערבית של חנוכה:

כח אמירת הלל בחנוכה:

כט מעלת הצדקה בימי החנוכה:

כט שבת חנוכה:

ל ליל נר ה':

ל ראש חודש טבת:

ל שבת ר"ח טבת:

יום זאת חנוכה:

לד בענין שריפת הפתילות ביום זאת חנוכה:

לד סגולה לרווק או לרווקה שימצאו את זיווגם באותה השנה

לד סוף חנוכה:

ברכת אב

הזהר בפרשת תרומה (דף קכח ע"א) כתב וזה לשונו: 'וכל מאן דאתגבר על יצריה אקרי איש', והטעם בזה שביום שלוש עשרה ויום אחד בו גודל הנער והופך לאיש, יצר הרע מנסה לנצחו ולהכריע במלחמת הקודש, וברגע שמתגבר על יצרו, ההתגברות הופכת אותו ל'איש'.

דבר זה גם נלמד מפרשתינו 'פרשת וישלח' (בראשית לד, כח) "וַיִּקְחוּ שְׁנֵי בְנֵי יַעֲקֹב שְׂמֵעוֹן וְלוֹי אֶחָי דִּינָה אִישׁ חֲרָבוֹ וַיָּבֵאוּ עַל הָעִיר בֶּטַח וַיַּהַרְגוּ כָּל זָכָר", וכידוע בשם בעל חידושי הרי"ם שדרשת בר המצוה של שמעון ולוי היתה לקחת חרב ולהרוג בבני שכם והם דנו והתפלפלו מבחינה הלכתית עד שהגיעו למסקנה שמעיקר הדין חייבים מיתה ולמדו זאת מהדין של 'גוי ששבת חייב מיתה' והטעם שחייבים מיתה כי השבת אות היא לישראל בלבד, והקישו שגם ברית מילה שהיא אות לישראל שייכת רק בבני ישראל ובני שכם שמלו עצמם חייבים מיתה בדין ומיד התגברו ועשו מעשה נועז של קיום המצוות ומיד קראם הכתוב 'איש חרב'.

כמו כן מצינו על ידי דוד המלך שאמר לבנו "וְחִזְקָתָ וְהֵייתָ לְאִישׁ" (מלכים-א ב, ב) ומיד המשיך ואמר "וְיִשְׁמְרֶתָ אֶת מִשְׁמֶרֶת ה' אֱלֹהֶיךָ לְלֶכֶת בְּדַרְכָיו לְשֹׁמֵר חֻקֹּתָיו מִצְוֹתָיו וּמִשְׁפָּטָיו וְעֲדוֹתָיו", כלומר: איך תיקרא 'איש' על ידי שתתחזק ותתגבר ותקיים את התורה כולה.

ביום אתה בני האהוב והיקר עידאן יצחק ששון זוכה להכנס לעול תורה ומצוות בטוחים אנו בכוחך הגדול ובעוצמותיך להיות איש. יודעים אנו ורואים כולם את המידות הטובות שה' נתן לך בכל תחום, ומצטיין אתה במיוחד בזריזות משעות הבוקר המוקדמות לתפילה ולמצוות, לשמח את הנכדים, אין לנו ספק שאם בזמן שהיית קטן עשית זאת, עתה שזכית להיות גדול כ'איש' קל וחומר שהשלהבת תעלה ותגדל ותהיה בבחינת 'מוסיף והולך'. ובפרט שזכינו שאתה עושה את המצוות בשמחה יתירה, ולכן בטוחים אנחנו שיהיה לך הצלחה מרובה כי כידוע בשם האריז"ל שהגיע לכל מה שהגיע על ידי קיום המצוות בשמחה.

ברכותנו שתמשיך להיות אהוב למטה ולמעלה ולעשות נחת ליצרנו ושתצליח לעלות ולהתעלות ולהיות בן תורה אמיתי, אמן.

מברכים מכל הלב

אבא ואמא

הקדמה

"אלהים יזונונו ויברכנו יאר פניו איתנו סלה"

(תהילים ס"ז, ב')

דוד המלך מרמז בזה שבימי החנוכה יורד מן השמים שפע עצום של חן וחנוכה ומתנת חיים, בבחינת "וחנותי את אשר אחון" - אע"פ שאינו כדאי ואינו ראוי.

ידוע המעשה עם התנא רבי מאיר והשומר שגילה לו רבי מאיר את הסוד של "אלהא דמאיר ענני" ועל ידי זה הצילו ממות בטוח. כיעוי' בעבודה זרה דף י"ח.

והקשה על כך המהרש"א (שם): "ויש לדקדק היאך ייחד רבי מאיר שמו של הקב"ה על עצמו בחייו, שהרי אמרו חז"ל במדרש בר"ר (צד, ה) אין הקב"ה מייחד שמו על הצדיקים בחייהם כמו שאמר יעקב "אלהי אברהם ופחד יצחק" שמכיון שיצחק היה בחיים לא הזכיר שמו של הקב"ה עליו? וי"ל: דלא אמר אלהא דמאיר וכו' רק לסימן בעלמא על שמו ולא נתכוין כל עיקר על שמו רק נתכוין אלהא דמאיר לארץ ולדרים עליה הוא יעננו" וכו'.

תירוץ שני שאומר המהרש"א והוא נוגע לענייננו לחנוכה, שלא הייתה כוונתו על עצמו, אלא שאמר "אלהא דמאיר לנו במלכות יון הקודמת, בנס הנרות של חנוכה". נמצא כשמבקשים "אלהא דמאיר ענני" מעוררם את הנס של חנוכה, שכל ההנהגה אז היתה למעלה מן הטבע, ועל ידי אמירה זו אתה ממשיך את אותה הנהגה של למעלה מן הטבע.

כמו כן הרמ"א פוסק (או"ח סימן קפ"ז סעיף ד'), "ואומרים על הנסים בחנוכה ובפורים, קודם ועל הכל וכו'; ואם לא אמרו, אין מחזירין אותנו. ומ"מ יוכל לאומרו בתוך שאר הרחמן, ויאמר: הרחמן הוא יעשה לנו נסים כמו שעשה בימים ההם וכו', והכי נהוג. ע"כ.

ותמהו הפוסקים, (הישועות יעקב סימן תרפ"ד והשערי תשובה בסימן קפ"ז סעי' ד'), הלוא הלכה פסוקה היא שאסור לבקש על מעשה נסים, וכפי ששינו בברכות (נד.) היתה

אשתו מעוברת, ואומר יהי רצון שתלד אשתי זכר, הרי זו תפלת שוא. ע"כ. צא ולמד ממעשה דרבא בתענית כד: שהתפלל על ירידת גשמים בתקופת תמוז, ובאו המזיקים להזיקו. נמצא שאסור להטריח כלפי מעלה ולבקש דברים למעלה מן הטבע, ואם כן כיצד הותר בחנוכה לבקש "הרחמן הוא יעשה לנו ניסים"?

מתרץ הגאון רבי יוסף שאול נתנזון זצ"ל בעל שואל ומשיב בספרו דברי שאול בדרוש לחנוכה, שכל האיסור נאמר רק לשאר ימות השנה, אז אסור לבקש על הנהגה ניסית, כי בזה הוא משדד בריאת שמים וארץ, אבל בימי חנוכה שכל העולמות מתנהגים בהנהגה נסית, ובימים האלו הנס הוא בטבע הבריאה, אם כן כשם שמבקש בכל השנה כולה על הטבע, כך בידו לבקש על הנס בחנוכה, ולכן אפשר להתפלל "הרחמן הוא יעשה לנו ניסים".

אומר הפסוק: "עשה לך שרף ושים אותו על נס", והיינו הקב"ה אומר לכל יהודי לפני חנוכה: "עשה לך שרף" - הכן עצמך לחנוכה עד שתהיה כולך אש קודש, ועל ידי זה יומשך עליך "ושים אותו על נס" - לקבל את ההשפעות של הניסים המתעוררים בימי החנוכה.

חוברת זו יש בה מן המקצת ההשפעות העצומות היורדות מן השמים לכל יהודי ויהודי, בימים המסוגלים של חנוכה, ויועיל מאוד לעורר הלבבות לנצל את קדושת וסגולת הימים הנעלים הללו, עד שתהיה שלהבת עולה מאליה.

בעת השמחה השורה במעוננו, לרגל היכנסו של הבחור החשוב כמר **יצחק ששון עידן** הי"ו, לבן שלושה עשר למצוות ביום י"ג לחודש כסלו, אשר חודש כסלו אותיות "כס לו" הכנה לל"ו נרות חנוכה. והעבודה של הימים הללו היא "שרפים עומדים ממעל לו" להבעיר בקרבנו את אש הקדושה של חנוכה.

ומעלות אלו אנו רואים בבחור חמד זה, שהוא בבחינת "אש להבה" לכל דבר שבקדושה, אם זה בעת השכמת הבוקר לתפילה בנץ החמה, בזריזותו לקיום מצוות. שקידה והתמדה מופלאה ללימוד התורה, והכל מתוך ענוה. וממשיך בזה בדרכם של אבותיו הקדושים למעלה בקודש אשר כל ליבם רצונם וחשקם היה לעשות רצון בוראם. יהא רעווא מקדם שמיא שלאילנא ברבא יתעביד, ויעלה מעלות רמות ונשגבות בתורה ויראה טהורה, ובכל המידות הטובות, מתוך רחבות הדעת ושלוות הנפש לאורך ימים טובים אמן.

העורכים

הערות והארות
איתי חיים בן אהרן
050-4145482

הכנה לחנוכה

כ"ג כסלו: - הכנת החנוכה יומיים לפני החג

בקונטרס סוד הדלקת נרות חנוכה מתוך כתב יד ישן מובא שיש להכין את נרות החנוכה יומיים קודם החג וז"ל: ולכן הזהיר בנרות חנוכה צריך להקדים שני ימים קודם לתקן הנרות ולהזמין שמן זית להדלקה, ולהעלות מ"ה פתילות, ל"ו פתילות לנרות מצוה ושמונה פתילות של חול לשמונה לילות אחד בכל לילה (היינו עבור נר השמש), כשתצרך חשבון השמונה פתילות עם הל"ו נרות יעלו מ"ד כחשבון ד"ם, **והכוונה שהזהיר בהם ינצל מדם**, ושישוב ה' מחרון אפו ויעמוד מכסא דין לכסא רחמים. (ובסופו כתב: אלו הן דברי אליהו הנביא זכור לטוב שמסר לרבינו יצחק סגי נהור בנו של הראב"ד ז"ל).

וכתב בספר זכר דוד (מאמר ג' פרק צ"א): כתב הרב אמתחת בנימין וז"ל: שמירה לכל השנה כתב האריז"ל בחנוכה מצוה מן המובחר להדר אחר שמן זית דוקא להדלקת הנרות לחנוכה, ולא בשעוה ובשאר השמנים, ונהגו לשער בכלי אחד מ"ד דרא"ם שמן, וליתן בכל לילה שיעור דרא"ם שדולק חצי שעה.

אלא שיש להעיר ולהזכיר את דברי הבן איש חי, שטוב קודם הברכה לבדוק את כמות השמן היא כשיעור ההדלקה שפעמים נשפך מן הנר ע"י איזה מקרה.

כ"ד כסלו: - יום פטירת השדי חמד זי"ע

יום פטירתו של הרה"ק השדי חמד זיע"א. מרן זיע"א הבטיח בצוואתו בזה הלשון "שמי שיכבדהו במותו וילמד פרק מספרו שדי חמד או משנה או זה"ק לע"נ רבי חיים חזקיהו (מדיני) בן כאלו וידא [כאלו (שם אביו) וידא (שם אמו)] והוא חסד של אמת, ונאמן בעל הגמול לשלם להם שכר טוב בעוה"ז ובעולם שכולו טוב" ובמקום אחר כתב

שמי שיעשה כך "ואני תפילה לנורא עלילה שיעלה זכרונו לפניו ית' שמו להטיב לכם למען ירבו - ימיכם וימי בניכם בשמחה ובששון בהשקט ובשלווה".

קדושה בהכנה לחנוכה:

א. כתב בספר באר משה: כפי שהאדם עושה הכנה מקודם חנוכה לקבל הקדושה המתגלה עתה, כה וכפיהו יהיה השראת השכינה הקדשה עליו, וזהו חנ"ו כ"ה, שחניית והשראת השכינה הקדושה שנקראת "כה", יהיה לערך ההכנה של האדם, וכה תהיה השראת השכינה עליו, אם מעט ואם הרבה.

ב. בספה"ק תפארת שלמה (פרשת ויגש) כתב בענין מעלת ההכנה למצוה, והוסיף שענין יום הראשון של חנוכה הוא ההכנה למצוה. וז"ל: הנה בכל מצוה או תורה ותפילה צריך האדם להקדים לו הכנה את אשר יבוא לפני המלך. כי הנה בכל דבר מצוה הוא נמשך ובא לו לאדם קדושה יתירה מעשיית המצוה כמו שנאמר "אשר קדשנו במצוותיו", לכן יתכן לפנות לבבו ולטהר נפשו קודם כל דבר ולהכין את עצמו להעשות "כלי" להשראת הקדושה מן המצוה אחר כך. וכמו שאמרו (סוף עוקצין) "לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל, אלא השלום". רצונו לומר, לעשות עצמו שלם וכלי להחזיק ברכה, כי באם לא כן לא עשה כלום וכו'. ויען כי ההכנה הוא יד המחזיק למצוה והתחלה אליה, הנה כמוה תחשב אף היא כי על ידי ההתחלה היא הכל, כי באם יעשה האדם בעצמו הכנה כראוי לא ימוט ממנו בעל כרחו עשיית המצוה כדת והיא הנותנת כח ועזוז לאדם ומעוררת אותו בקיום המצוה לבל יתירשל ממנה. וזהו היה הענין בנס חנוכה שהקשו הראשונים למה תיקנו ח' ימים הלא על יום הראשון היה להם שמן. **אכן יען כי ביום הראשון עשו בעצמם הכנה והכלי להחזיק הברכה הבאה להם וההכנה היא עיקר קיום המצוה, לכן גם יום הראשון לנס יחשב גם הוא.**

מעלת ימי החנוכה:

א. מסוגל לפעול שנה טובה:

כתב בספר עירין קדישין (תליתאה, לחנוכה): צדיקים הראשונים אמרו, שבחנוכה יכול כל אדם לפעול בעצמו שנה טובה ביותר מכל הימים טובים, כי בכל המועדים האתערוותא הוא מתתא לעילא, ובחנוכה מעילא לתתא, ודרך משל, אדם הבא לפני המלך בבית מלכותו לבקש מאיתו דבר, אז מדקדק עליו המלך אם ראוי לכך אם אינו ראוי למלא משאלתו לטובה, משא"כ בזמן שהמלך בדרך אזי גם שאינו ראוי על באמת, עם כל זה אין המלך מדקדק אחריו ממידת הרחמנות. והנה חנוכה הוא נר מצוה, וי"ט הוא תורה אור, לזה בנר חנוכה שהוא נר מצוה יוכל להיושע מאת המלך מלכו של עולם מצד המצוה ומצד הרחמנות, גם שאינו ראוי, מה שאין כן יו"ט נקרא תורה אור, לכן מתנהג השי"ת עם האדם ע"פ התורה.

ב. מסוגל לקבל על עצמו סדר קדושה:

כתב בספר שם משמואל (חנוכה, תרע"ט): בימי חנוכה ביכולת אדם להרהיב עוז בנפשו לגשת אל הקודש ולקבל עליו מהיום והלאה סדר קדושה והבדלה יותר מכפי מצבו ומכפי הראוי לו, ונפשו תדרוך עוז ברגש קודש כאחד מבני עליה, השי"ת יטע בלבבינו אהבת תורה ויר"ש אמן.

ועוד כתב: זהו כל הענין חנוכה שהטומאה בורחת מפני הקדושה, אם אך רוצה להיטהר נטהר בהכרח.

וכתב בספר דברי שמואל: מאמר הכתוב (יחזקאל מ"ו, ב') "וביום השבת יפתח ובוים החודש יפתח", שבת הוא פתח להיכנס אל הקדושה, וכן ראש חודש הוא פתח, וגדולה מעלת חנוכה שכל מצוותה בפתח (שבת כב): וכולה פתח.

רשפי אש

וכתב בספה"ק בת עין: ע"י מצות נר חנוכה יתעורר באדם אור הקדושה עד שתשקע אצלו החמימות של תאוות והרהורים רעים ויתקרר החום הטבעי עד שתכלה אצלו ההרגל של השוק כשעוברים בו ומסתכלין במקום שלא צריך, וזהו רגלי דתרמודאי ההרגל שנרדם בו שיתעורר וישוב אל ה' וירחמהו.

ג. מסוגל להשפעת הנהגה של חסד:

כתב בספר דברי שמואל (סלונים, חנוכה): טוב חסד בגימטריא חנוכה, הקב"ה מוריד ומשפיע בימי חנוכה חסדים טובים לעולם, אפילו למטה מעשרה וע"י נר חנוכה יכולים להמשיכם.

ד. זורקים מהגיהנם:

כתב בילקוט ראובני: מזל תשרי מאזנים דשוקלים עוונותיו לגיהנום, ומזל כסלו קשת שזורקין אותנו מן הגיהנום.

ה. מסוגל ליראת שמים:

כתב בספה"ק שפת אמת (תרל"ד ליל ב'): בחנוכה נפתח פתח של יראת שמים בכל איש ישראל, ולכן קבעו מצות הנרות, כי כשנפתח יראת ה' בלב האדם, יכול לקבל אור התורה שהם הפנימיות.

ו. מסוגל לפקידת עקריות:

כתב בספה"ק ישמח ישראל: חנוכה הוא זמן פקידת עקריות. וכ"כ בספה"ק אמרי נועם: חנוכה הוא נצח והוד, בחינת שם צבאות, ומתעורר אז פקידת עקריות בכח תפילת חנה, שהזכירה שם זה.

ז. מסוגל לפרנסה:

כתב בספה"ק בני שלשים (קוסון): בחנוכה ממשיכין בני חיי ומזוני, ונראה לרמזם בענייני חנוכה שכן "להדליק נר חנוכה" ע"ה גימטריא פא"י חת"ך שמות הפרנסה כנודע. וחכמינו ז"ל (שבת כג): אמרו הרגיל בנר הויין ליה בנים. ופירש"י ז"ל שקאי על נר חנוכה,

ובחנוכה נמשכים אורות העליונים מטה ונאמר "באור פני מלך חיים", וכן יהי רצון שנתברך בבני חיי ומזוני רויחא, אמן.

כתב בספה"ק תפארת שלמה (חנוכה) וז"ל: ...לכן אמר יוסף: "שימו לחם" גימטריא ג' היות כנ"ל "שימו" לשון "שם" שצריך לייחד הג' שמות הוי' גימ' לחם שיהי' השפע מסטרא דקדושה ע"י יוסף צי"ע. וכוחו של יוסף הוא ג"כ בכל הדורות הבאים. וזה שרמז בדבריו: "אלהים יחנך בני", כאן רמז על נס חנוכה שהיה ג"כ ע"י הצדק יסוד עולם. וזה שרמזו בגמ' (שבת כא:): בשעת הסכנה מניחו על שולחנו ודיו. עפ"י מה שנאמר (דברים ח', ט') "ארץ אשר לא במסכנות תאכל בה לחם". כי עתה בזמן הגלות כל הפרנסות הם רק ע"י סכנת הנפש כי (פסחים קיח.) קשה מזונותיו של אדם כקריעת ים סוף. וז"ש מלך סדום רמז ליצה"ר (בראשית יד, כא) "תן לי הנפש והרכוש קח לך". פי' כי לא תשיג רכוש ופרנסה רק עד אשר תתן לי הנפש. וזה הרמז במצות נר חנוכה כי היא לעזר לבנ"י להשפיע להם פרנסה בריוח ובניקל. וזה מניחו על שולחנו ודיו אותיות יו"ד. פותח את ידיך (תהלים קמה, טז) יודי"ך רומז לחכמה יוד עלאה. ויהי' הפרנסה מסטרא דקדושה מתחת ידו הרחבה.

וכ"כ בספר שפתי צדיק: הדלקת נר חנוכה בהידור הוא גם סגולה לפרנסה, ורמז לזה שהרי נר חנוכה בשמאל, ונאמר (משלי ג', ט"ז) "בשמאלה עושר וכבוד". וכן הרי אמרו חז"ל (ביצה לב:): כל המצפה על שולחן אחרים עולמו חשך בעדו, וכיון דחנוכה הוא זמן של אור, היפוך החושך של היוונים, הרי זה ג"כ סגולה לפרנסה.

מסופר על הרה"ק בעל אוהב ישראל מאפטא זי"ע, שיצא פעם לאחר הדלקת נרות חנוכה, ועמד מחוץ לביתו בעצבות גדולה, לאחר מכן חזר לביתו. כעבור כמה רגעים יצא שנית וחזר בשמחה רבה. וסיפר לציבור, שהייתי פעם ראשונה בחוץ, השקפתי על פני העיר מז'יבוז' וראיתי שהפרנסה שנקצבה לה בראש השנה, כבר אכלו עד חנוכה, לכן הייתי שרוי בעצבות. נמלכתי ללכת שנית להשקיף השמימה, אולי לא ראיתי נכון בפעם הראשונה, וראיתי שנית כי האמת איתי, אאל שאף בשנה שעברה היה כך, והשי"ת ברוב רחמיו וחסדיו פרנסם כל השנה. ובודאי אף עתה יפרנסנו ברחמיו כל השנה.

ח. מסוגל לרפואה:

כתב בספר תורת אבות: הרה"ק רבי משה מקוברין זי"ע אמר, הזקוק לרפואה יכול לפעול בחנוכה. וכ"כ בספה"ק אמרי נועם: כי אל "מלך רופא נאמן", גימטריא "להדליק נר חנוכה", כי חנוכה הוא זמן המשכת הרפואה.

וכ"כ בספר כאריה ישאג: עוד יש לרמז דבר זה, ד"נר" הוא ראשי תיבות רופא נאמן. ועוד יש לרמז, דחנוכה מסוגל לרפואה, דהלוא כתיב "תשב אנוש עד דכא", והכוונה שהקב"ה מביא לאדם יסורין כדי שישוב, דכא בגימטריא "כה", הרומז לחנוכה כידוע, ולפי"ז י"ל הפסוק "תשב אנוש עד דכא", כלומר עד חנוכה, דחנוכה מסוגל לרפואה. **וכתב** בספר תורת אמת: ענין חנוכה הוא שורש רפואה, כי לא נמצא על שום מועד (שנקבע מתחילתו) לשמונה ימים זולת חנוכה, ומספר שמונה הוא שורש רפואה, וברכת רפואה למה קבעוה בשמינית מפני המילה שניתנה בשמיני וצריכה רפואה, ולפיכך קבעוה בשמינית, כי מילה הוא שורש הרפואה, וכן חנוכה, כי רפואה בא מבחינת התחדשות וכמו שנאמר "הרופא לכל תחלואייכי, תחדש כנשר נעורייכי", וחנוכה הוא זמן התחדשות.

ט. מסוגל להתעלות אף לנמוכים ביותר:

כתב בספר אמרי פנחס: הקשה הרה"ק רבי פנחס מקאריץ זי"ע: למה כל הימים טובים חלים בעת מילוי הלבנה, ואילו חנוכה הוא בסוף החודש, וגם למה מצוה להניח נרות חנוכה למטה מי' טפחים, ולמה מצוה להניחם ברה"ר, ולמה זמנה עד שתכלה רגל מן השוק.

ותירץ, שקודם נס חנוכה היתה כביכול ירידה גדולה לשכינה, שנכנסו גויים להיכל, ולכן היה צריך לרדת משמים אור גדול שיאיר אפילו במקומות הנמוכים. ולכן חנוכה הוא בסוף חודש ודוקא למטה מי' טפחים, כי "לעולם לא ירדה שכינה למטה מעשרה" (סוכה ה.), ודוקא ברשות הרבים, במקום הקליפות, ודוקא בלילה שהוא זמן התגברות המזיקים והאור מגיע אפילו לבחינת רגליים, וזהו עד שתכלה רגל מן השוק.

י. מסוגל לתיקון וכפרת עוונות:

כתב בספה"ק שער יששכר (מאמר ימי אורה אות צ"ב) שימי חנוכה מסוגלים לכפרת עוונות, דזה מרומז בפסוק (שלא י"ד, י"ט) "סלח נא לעוון העם ה'זה כ'גודל ח'סדך ו'כאשר נ'שאת", דראשי תיבות חנוכה.

וכתב בספר שארית ישראל: נ"ח ראשי תיבות נר חנוכה וגם ראשי תיבות חטאת נעורים, שבחנוכה יש תיקון לכל הנשמות אפילו אותם שפגמו מאוד שאפילו פתילות ושמינים שאין מדליקים בהם בשבת מפני שהאור מסכסכת בהם, פירוש, אפילו אותם

הנשמות שפגמו מאוד, שהאור מסכסכת בהם, היינו שלא יוכל להאחז בהם ח"ו הניצוץ האלוקות, מדליקים בהם בחנוכה ויש להם תיקון בחנוכה.

בספה"ק שארית ישראל כתב, סגולה לכפרת עוונות לאכול מאכלי חלב בחנוכה.

יא. מסוגל לקבלת התורה:

כתב בספה"ק בוצינא דנהורא (משלי ד"ה חנוך) שימי החנוכה הם בבחינת קבלת התורה, ואמר, שכפי שהאדם מעביר את ימי החנוכה כך יהיה אצלו חג השבועות. ופירש עפי"ז את הפסוק (משלי כ"ב, ו') "חנוך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה", פירוש "חנוך לנער" קאי על ימי החנוכה שיראה להעביר אותם "על פיד רכו", היינו בדרך הרצוי והישר לפני ה', וזהו סגולה אשר "גם כי יזקין" היינו בחג השבועות שנתגלה הקב"ה כזקן מלא רחמים "לא יסור ממנה".

כתב בספר מאיר עיני חכמים - אור חדש: הנה עיקר הדלקת נר חנוכה שיתעורר האדם לקבל עליו עול מלכות שמים שלימה עד שמגודל תשוקתו יתהפכו כל מחשבותיו מעשיו וכל חושיו ואבריו בקבלת תורה שבע"פ, להתייחד בתורה שבכתב בתשוקה ובחפיצה לדביקות רק בהשי"ת, בביטול כל המסכים המבדילים בינו לבין קונו, עד שיזכה לעבוד את השי"ת בכל טבעו ממש בדביקות לרצון השי"ת באמת בלב שלם בלתי שום פחד משום מידה ותאוה רעה ח"ו.

ואמר כ"ק האדמו"ר מטשרנוביל שליט"א: ידוע שצדיקים השיגו וקיבלו הרבה מאוד בחנוכה, ורואים את הספר "מאיר עיני חכמים" מהרה"ק רבי מאיר מקאריסטשוב זי"ע שכל זה כתב רק ממה שהשיג בשעת הדלקת הנרות של רבו הרה"ק רבי וואלף מזיטאמיר זי"ע בעל אור המאיר, ואף דבודאי דרגות כאלו זהו רק ליהודים גדולים, אך פשוט גם אצל כל יהודי שייך ענין זה שכל אחד זוכה לאור התורה, וידוע שהחידושי הרי"ם אמר, שמיד אחרי הדלקת הנרות צריכים לישב וללמוד כי כל אחד זוכה לאור התורה בחנוכה.

בספר בני בינה מובא, שפעם שאל הרה"ק בעל האבני נזר את אחד מתלמידיו אם חידש משהו קודם ההדלקה, ושהשיב לו בשלילה, הפטיר: א"כ הדלקת כמו עם הארץ.

כתב בסידור ישועות ישראל: ימי החנוכה מסוגלים ללימוד התורה להמשיך על עצמו ובקרבו הארה וקדושה מאור הגנוז, ובפרט בלילה, דאיתא בזוה"ק (תרומה דף קמט). בכל אתר דלעאן באורייתא בליליא חד חוטא נפיק מההוא אור גניז ואיתמשיך על אינן דלעאן בה וכו'. עכ"ל (- הזוה"ק). וזה בכל השנה, ומכל שכן בליל חנוכה שמתגלה הארת

האור הגנוז כנ"ל, בוודאי הלימוד אז מסוגל מאוד להמשיך בקרבו הארת אור ההוא על ידי עסק התורה ולאור באור החיים הנצחיים.

כתב החת"ס בספרו תורת משה עה"ת: הדלקת נרות חנוכה מביאה לאדם הצלחה בתורה, הן לחדודי כפתור ופרח ציצים ופרחים לתורה, והן לאוקמי גירסא להיות זכרו בתורה.

וכתב השל"ה הקדוש (סוף ענייני תפילה) וז"ל: הימים הקדושים האלה ראויים ביותר להתמדת התורה יותר מבאשר ימים, ובעוה"ר רוב העולם נוהגים בהם ביטול תורה והולכים אחר ההבל וכו', ומה שרבותינו הקדמונים פסקו ישיבה בימים ההם, עשו שבביל הנערים שיחזרו על תלמודם מה שלמדו, שיהיה שגור בפיהם, וע"כ השומע ישמע ויתעורר בימים ההם ביתר שאת בתורה ומצוות.

כתב בספה"ק קדושת לוי (דרושים לחנוכה, ד"ה ידוע) וז"ל: מהראוי לכל אחד אשר בשם ישראל יכונה לשום בשכלו להתמיד בתורתו ית' כי הם ימים ראויים לכך שבימים אלו החל להאיר עלינו הארתו ית' מתורתו. ע"כ.

ויועיל במנהגי החת"ס (פ"ט אות א') שכתב: רבינו היה מזהיר ומקפיד בימים אלו להתמיד בלימוד התורה כי הענין גדול בימים אלו כי אז נמסרו סודות התורה למשה רבינו ע"ה. ע"כ.

ובספה"ק מגן אברהם (למגיד מטריסק ז"ע, לחנוכה דף לג ע"ב) כתב שימי חנוכה הם המשך לחג שבועות שעבר וז"ל: דהנה כשם שבחג שבועות הוא זמן קבלת תורה שבכתב, כמו"כ בחנוכה הוא הזמן מקבלת תורה שבע"פ, כי כשם שקבלת תורה שבכתב היא בחודש שלישי מחודשי הקיץ, כמו"כ קבלת תורה שבע"פ היא בכ"ה כסלו, שהוא חודש שלישי מחודשי החורף. כי תורה שבע"פ היא בסוד מלכות פה, ותורה שבע"פ קרינן לה (תיקו"ז), וכמו"כ חנוכה הוא חנו-כה שהיא מידת המלכות, שהמלך מצוה כה תעשה. ולכן בחנוכה היא העת, שיקבלו ישראל עליהם לעסוק בתורה שבע"פ, בקבלת עול מלכות שמים. והשי"ת נקרא בשם אור, שאורו מאיר בכל העולמות ובכל הנבראים, והתורה הקדושה נקראת ג"כ בשם נר כמ"ש "נר ה' נשמת אדם". ולכן ע"י שישאל עוסקים בתורה שבכתב ושבע"פ בנר מצוה ואור תורה, ממשיכים עליהם אורו של השי"ת, שיהיה קוב"ה ואורייתא וישאל כולו חד.

יב. מסוגל לזיכרון:

כתב בספה"ק שפת אמת (מקץ, תר"מ): ...ובכעין זה ממש נתקיים בנס דחנוכה להיפון ע"י "להשכיחם תורתך", לכן נתווסף עוד זכרון לבני ישראל על ידי שרצו להשכיחנו,

כן שמעתי ממו"ז ז"ל, כי ימי חנוכה נותנין זכרון. ונ"ל שלזה רמזו חכמים בחידותם: "מזוזה מימין ונר חנוכה משמאל ובעל הבית מצויץ באמצע". כי מצוות אלו מביאין זכרון. שמזוזה בפתח לזכור מלכותו יתברך. ובציצית כתיב "למען תזכרו". ושכחה אותיות חשכה, וזכירה הוא אור. ורמז: "וראיתם - וזכרתם". **לכן גם הסתכלות בנר חנוכה מביא זכירה כמו הסתכלות בציצית.**

יג. מסוגל לביאת המשיח:

משיח ראשי תיבות: מדליקין שמונת ימי חנוכה. וכתב בספה"ק מאור עינים (פרשת מקץ): בחנוכה ובכל שנה ושנה, יש מפלת הרשעים של אומות העולם שונאי הדת, עד שיפלו ויתבטלו לגמרי ויבוא משיח צדקינו במהרה בימינו. וזהו "ערכתני נר למשיח" (תהלים קל"ב, י"ז) מן נר חנוכה, הוא הערכה שיבוא משיח צדקינו ויתבטלו כל הקליפות. וזהו "עד שתכלה רגלי דתרמודאי", הוא הקליפה כדכתיב "תרמוד בהרים". ע"כ.

מעלת נרות חנוכה:

א. אור הגנוז:

כתב ה"בני יששכר" זי"ע וזלה"ק, וקראו לימים האלה חנוכה שהוא חינוך לגאולה העתידה שיתגלה האור הגנוז. וכל ימי עניינו ומרודינו משנפסקה הנבואה, האיר השם יתברך לנו הארת אור הגנוז בתורה על ידי מצות נר חנוכה. וכבר ידעת, שהאור הגנוז מביטין בו מסוף העולם ועד סופו, **והארת נר חנוכה היא הארה מן האור ההוא במעט קט, ועל ידה אנחנו יכולין להביט בתורה אשר האור גנוז בה. והבן. והנה לבעבור זה הדורות שהן סמוכין לגאולה התחילו חכמי הדור לדבר מעניני המצוה הזאת מה שלא שיערו הראשונים והוא סוד כמוס. עכלה"ק.**

ב. עת רצון:

הרה"ג החסיד מו"ה חיים אורי פר"מ זצ"ל דומ"צ דק"ק קרעסטיר יצ"ו, שמע מפ"ק (של רבי אהרן ישעיה מהאדאס) שאמר: שכל זמן שהנרות דולקות הוא עת רצון.

ג. בזמן ההדלקה הנשמה מאירה בכל העולמות:

כתב בספה"ק שם משמואל (תולדות תרע"ט): שמעתי מכ"ק אבי אדמו"ר זצלה"ה שסיפר מהרבי הקדוש זצלה"ה מלובלין שניתנה לו פיתקא מאיש רשע וכשהביט בפיתקא אמר שהאיש ההוא מאיר בשמים. ולאחר מכן ניתנה לו פיתקא ג"כ מהאיש ההוא והשליכה לארץ. ונשאל על זה ואמר, שאז היה מדליק נרות חנוכה על כן היה אז מאיר בשמים.

חנוכה - גמר החתימה:

כתב הרה"ק רבי נפתלי צבי מרופשיץ זי"ע בספרו זרע קודש (חנוכה ליל ג') וז"ל: מצינו בספרים, שהכתיבה בראש השנה והחתימה ביום הכיפורים וגמר דין בהושענא רבה. עם כל זאת, אף שיוצאין הפתקין הנגזרים, אין להם כח להתקיים עד חנוכה, אולי יתקן האדם מה שעיות. נמצא שקדושת החג נמשך והולך עד חנוכה, שאז רשות לקיים הפתקין. ולכך יש לו לאדם, להמשיך על עצמו, ולקשר את קדושת החג סוכות, עד חנוכה. וזהו שנאמר: "אסרו חג", פירוש קשרו החג בעבותים, חג הסוכות שלוקחין בו ענף עץ עבות, וקושרים הארבעה מינים בעבותים, ולכן נקרא חג הסוכות - חג בעבותים, תקשרו הקדושה מהחג הזה, עד קרנות המזבח הוא חנוכה, שאז היה חנוכת המזבח. ע"כ.

כתב בספה"ק שער יששכר (או' ד'): נודע בספרים ומקובל בשם הצדיקים רבותינו שגמר החותם אחרי ראש השנה ויום כיפור וסוכות הוא נמשך עד חנוכה, ועי' בספר ליקוטי מהרי"ל להרה"ק מהרי"ל מזאקילקוב זי"ע, תלמיד להרה"ק בעל נועם אלימלך זי"ע בדרוש לחנוכה וז"ל: דהנה ידוע דחנוכה הוא הגמר חתימה של יוה"כ ומיום הכיפורים עד חנוכה ע"ד ימים ובחנוכה גמר המתקה. עכלה"ק.

כתב בספר אמרי נועם: וידוע אשר בהושענא רבה נמסרין הפתקין, וחלילה בגזירה לא טובה נסתלק הצלם, ועיקר גמר החתימה היא בשעת התפילה תפילת גשם כידוע, וצדיקים הראשונים גילו לנו ברוח קדשם, אשר הדבר נמשך עד חנוכה וכו'. היינו שע"י המנורה פועלין חתימה לחיים כמו בשעת ברכת תפילת גשם, ומבטלים כל רעות וממשיכין חיים.

וכתב בספה"ק בית אברהם (עמוד ס"ו): "מן המצר קראתי יה", זהו בימים נוראים שהם ימי דין, תחילת דין, "ענני במרחב יה" "במרחב" גימטריא בנר, ומרומז לנרות חנוכה שהגמר חתימה טוב הוא בימי חנוכה.

וכתב בספה"ק דביר המוצנע (להרה"ק רבי ישראל דב בער גילערנטער ז"ע, פר' וישלח) וז"ל, דהנה ידוע מפי ספרים וסופרים, דחנוכה היא גמר חתימה של ימים נוראים, וכל התפילות אשר לא נתקבלו בעוונותינו הרבים בימי הנוראים, אם עושה תשובה נתקבלו בחנוכה. ונראה לי העני, דע"י כן נקרא השם חנוכה, ע"ד הזוה"ק (פרשת לך לך דף צ:), "כה" - הוא תרעא לצלותא בה ישתכח ברכה. בה ישכח בר נש שאלתיה. עכל"ה. ע"כ מוכח דמילת "כה, הוא תרעא לצלותא, ועל כן נקרא חנוכה לשון חנו "כה" ר"ל - כל התפילות מכל השנה יש להם חנייה, להיותם נתקבל בחנוכה ועל כן אמרינן הלל בחנוכה, דכתיב ביה "זה השער לה' צדיקים יבואו בו", כי הוא תרעא של קיבול תפילת צדיקים.

כתב בספר חסד לאברהם (ראדומסק) וז"ל: הנה, משתשקע החמה אז התרעין סתימין, כמבואר בזוה"ק (מצורע נב): "בשעתא דרמיש לילא ותרעין סתימין" (בשעת הערב לילה, והשערים סתומים), וע"י נרות חנוכה הלילה כיום יאיר, והשערים שבכל השנה הם סתומים, בימים אלה פתוחים הם. וזה הרמז עד שתכלה רגל ראשי תיבות: שער, "מן השוק" מרמז על העוה"ז, והרמז במאמר חז"ל זה, שהשערים נפתחים למעלה בשמים, מקדושת נר חנוכה שבני ישראל מדליקים בעוה"ז. ועיי"ש עוד שזמן חנוכה מסוגל להעלות את כל התפילות והמצוות אשר לא היה להם עליה עד עתה.

כתב בספה"ק בת עין (פרשת וישב), איתא בכתבי האריז"ל, שעיקר סוף גמר החתימה הוא בחנוכה.

ובספר נועם שבת (דף ר"כ להרה"צ רבי אליעזר בריזל) כתב: ואני שמעתי מהרה"צ רבי שמואל שיינקר ז"ל, ששמע מחותנו הגה"צ רבי יוסף חיים זוננפלד זצ"ל, שיש לו רמז בגמרא לדברי החסידים, האומרים שבזאת חנוכה הוא גמר החתימה טובה, דאמרינן בגמרא בבבא קמא (קיב:), דנוהגין לבעל חוב תשעים יום, ואז כתבינן אדרכתא אניכסיה (פסק דין לירד המלוה לתוך נכסי הלוה), רואים בגמרא שמאריכין לשלם החובות עד תשעים יום, והנה מראש השנה עד זאת חנוכה יש תשעים יום.

ובספר בני בנימין להרה"ק רבי יוסף בנימין מהעליטש נכדו של הבני יששכר כתב: שמעתי מפה קדוש מדבר, כבוד מרן דודי רבי דוד מדינוב, ששמע מכבוד מר אביו רבי צבי אלימלך בשם צדיקים, אשר מראש חודש אלול עד חנוכה מאיר ברקיע כעין תבנית יד הפשוטה לקבל אותם בעלי תשובה, אשר מאיזה סיבה נדחו מלשוב בעשרת ימי תשובה, ומתקבלת תשובתם עד חנוכה. וסיים על זה דודי, שלדעתו אין

היד עוברת עד זאת חנוכה. ואמרתי לפי עניות דעתי, רמז לזה מהכתוב (ישעיהו כ"ז)
 "בזאת יכופר עוון יעקב" היינו בזאת חנוכה שאנו קורין "זאת חנוכת המזבח", עד אז
 היא גמר כפרת עוון יעקב. ע"כ.

חנוכה - זמן של תשובה:

כתב בספה"ק דברי חיים: ולכן באמת בחנוכה יכולין לעשות תשובה, אפילו אותן שהן
 ממעכבי התשובה ... אבל בחנוכה שיש עזר ממעל, גדול כח התשובה אפילו על
 כ"ד דברים אלו יכול לעשות תשובה. וידוע שבחנוכה מתעוררים י"ג מידות של רחמים,
 והם נקראים מזלא.

ובספר צמח דוד (להרה"ק רבי דוד מדינוב ז"ע) כתב: ולכן זמני התשובה נמשכים עד חנוכה
 כנודע ... והקב"ה השפיע בחנוכה שפע של תשובה, היינו זמן שאפשר לשוב
 בו בתשובה.

נכדו רבי ישעיה נפתלי הירץ מדינוב כותב בספרו הנותן אמרי שפר: איתא בספרים
 שימי חנוכה מסוגלים המה לתשובה, והוא סיום המועדים אשר המה מסוגלים
 לתשובה. ולכן יום זה "זאת חנוכה", שהוא גמר ימי חנוכה, הוא במעלה יתירה לתשובה.
 דאיתא בכוננות, דביום השמיני שהוא "נוצר חסד" עד "ונקה" מעוררת ביומא של שאר
 המידות, ולכן נקרא "זאת חנוכה" על שהוא כולל על שאר המידות, עד "ונקה". והנה
 על "ונקה לא ינקה" נדרש כאן לשבים וכאן לשאינן שבים, לרמז שביום זה הוא גמר
 של ימי התשובה לתקן אשר עיוות.

סדר ההדלקה:

טבילה קודם ההדלקה:

כתב בספר נועם שיח (עמ' רכ"ח): ... ששמע ממנו הטעם שנוהגין לטבול קודם הדלקת נר חנוכה כי מבואר במדרש מעשה חנוכה, שהיוונים גזרו שלא יטבלו במקוה, ונעשה להם נס ונזדמן להם מקוה לכל אחד ואחד, ודבר זה מובא גם בבעל הטורים בפרשת תולדות (כ"ו, כ"ב) עיי"ש ולזכר הנס הזה טובלין במקוה.

וכן בספר תפארת צבי (להרה"ק רבי צדוק הכהן מלובלין זי"ע) כתב: אוהבי מצוה בעת יעשו מצוה שמברכין עליה, אשר קדשנו במצוותיו, שממשיכין אז קדושה (כמפורש במכילתא משפטים ריש פ"ב, עה"פ "ואנשי קודש תהיון לי": כשהמקום מחדש מצוה על ידה מוסיף להם קדושה), יטבול מקודם, והוא בכלל הנכנס לקודש טעון טבילה (וימא ל. ואף הכהן הגדול המשנה עבודה מקודש לקודש חייב טבילה. עיי"ש), וכן נהגו רבים, וכל העושה כן וכוונתו לשמים, מצוה קעביד ומקבל שכר כעושה מצוה.

ובספרן של צדיקים מביא, שהרה"ק רביירחמיאל משה מקאז'ניץ זי"ע, הלך למקוה בכל יום ויום מימי חנוכה לפני הדלקת נרות.

להדליק בבגדי שבת:

כתב בספר קב הישר (פרק צ"ו) וז"ל: ולכבוד המלאכים קדישין הבאים לבית בשביל מצוה זו ילדיק הנרות כשהוא לבוש בבגד עליון כמו שהולך לבית הכנסת.

ובספר יש נוחלין (מאבי השל"ה) כותב: ראוי לאדם שיהיה לו ג' בגדי חמודות אחד לשבת והשני ליו"ט והשלישי לר"ח חנוכה ופורים. ע"כ. וכ"כ בכף החיים (סימן תי"ט): יש ללבוש בגד אחד שלא מבגדי חול, כי יפה שיהיה לאדם שלושה מיני בגדים, נוסף בבגדי חול, אחד לשבתות ואחד לימים טובים ואחד לחנוכה. ע"כ.

ב"ליקוטי מהרי"ח כתב: יש לובשים בגדי שבת בשעת הדלקת הנרות, ואדמו"ר הגה"ק מו"ה יקותיאל יהודה ט"ב מסיגוט זצלה"ה בעל ייטב לב הלך בכובע של שבת כל שמונת ימי החנוכה.

אמירת "ויהי נעם":

כתב בספה"ק בית אהרן וז"ל: ונוכל לומר, כי עיקר עשיית המצוה ופשיטא מצות נר חנוכה, להביא אורו של הקב"ה לזה העולם, ולייחד אח"כ כל דבר למעלה מהמדות, והעיקר שיהיה עשיית המצוות במחשבה טהורה להשוות העשייה עם המחשבה והמחשבה עם העשייה, אשר לזה אנו אומרים קודם כל מצוה: "ויהי נועם ה' אלקינו עלינו ומעשה ידינו כוננה עלינו ומעשי ידינו כוננהו". שלא יהיה לא אריך ולא קצר ולא רחב, רק שכווננה עלינו כפי המידה שלנו כל אחד לפום דרגא דיליה, וכשעושה כך אזי הולך מדרגא לדרגא עד שמהדר את המידות ומביא חיות הבורא לזה העולם. שזה נקרא ג"כ הד"ר ולזה כתיב "הדר כבוד הודך" שמהדר את ההוד, כידוע שזה עיקר כוונת נר חנוכה לתקן "ההוד" ולהביא אותו לידי בחינת הד"ר וכו'. כי כל הייחודים נעשו הכל על ידי עשיית המצוות שלנו ונתייחדו כל העולמות למעלה לבחי' הנקרא הדר זהו המהדרין מן המהדרין שמייחדין כל העולמות לפלא העליון. עכלה"ק.

ההדלקה:

א. כתב בספר קב הישר (פרק צ"ו): הכלל העולה, בכל נר של מצוה נמשך בו קדושה עליונה ומעורר למעלה הדלקת בוצינין קדישין. וכן מצינו בזוהר ובתיקונים, "דקאי אליהו אחורי כותלי של בית המדרש של רשב"י אמר ליקום בוצינא קדישא וידליק בוצינין קדישין דלעילא", ועל כן מנהג המדקדקים שגר הדולק לשם מצוה ונשאר ממנו מצניעין אותו שלא להשתמש בו דבר חול כי אם דווקא דבר מצוה, ובפרט נר הדולק ללמוד בו תורה ויש הרבה עניינים תועלת לנשמה על ידי נרות של מצוה, והנה בנרות של חנוכה הבאים לזכרון תוקף הנס הגדול שהן נרות קדושים ומקדישין בקדושה עלילה ומראין על נרות ומדות העליונות אשר הם מתעוררים ומתלהבים בגבורה לפעול דין בהרשעים, ועל כן כתב הרב מהר"י סג"ל **שנכון הוא ליטול ידיו קודם שיברך על הדלקת**

נר חנוכה, אך מפני שלא יחשב כיוהרא, על כן כתבו האחרונים, שראוי הוא להביא עצמו לידי חיוב נטילה כדי שיטול ידיו אח"כ קודם הדלקת הנרות,

וידוע כי כתבתי לעיל פרק י"ד שבכל מצוה ומצוה שאדם עושה נולדים ונבראים מלאכים קדושים ממנה ולכל מצוה שנבראים ממנה מלאכים הן נקראים מחנה של מצוה זו. וזהו פשוט שבכל מצוה שמברכין עליה מתכנשין אליה אותן המלאכים ועומדין סביבות המברך ושומעין הברכה ועונין אמן, ורמז לדבר מלאך הוא גימטריא אמן, ולכן כשישראל עונין בברכה או בקדוש ואומרים "אמן" יכונו לאותן המלאכים שיענו "אמן" כי "אמן" גימטריא מלאך.

והנה בברכה ראשונה של נר חנוכה יש י"ג תיבות וצריך לכיין שהן מעוררים י"ג מדות רחמים, וכן יש י"ג תיבות בברכה שניה שהן מעוררים י"ג מידות רחמים ושתיהן יחד הן כ"ו תיבות כנגד ש"ה. **ויכוין היטיב בברכות של הדלקת הנרות לאומרם מתוך שמחה** באשר המצוה היא חביבה בשעתה לזמן פעם אחת בשנה **ולכבוד המלאכים קדישין הבאים להבית בשביל מצוה זו ידליק הנרות כשהוא לבוש בבגד עליון כמו שהולך לבית הכנסת**, וצריך להדליק תיכף בכניסת הלילה כי מצוה הבאה לידך אל תחמיצנה. והנה מספר הנרות של חנוכה הן ל"ו ושמונה שמשים ומנהגן של ישראל תורה הוא שהמנהג ליתן את השמש המדליק למעלה מהנרות של חנוכה ורמז לדבר "שרפים עומדים ממעל לו". וא"כ לפי זה יש קדושה גדולה גם כן בנרות של השמשים אשר הן יותר קצת גדולים מן הנר של חנוכה, שהנר השמש הוא דוגמת הכהן שהיה מדליק נרות בבית המקדש ודוגמת שרפי מעלה המדליקין בוצינין קדישין שיאירו פני כסא כבודו יתברך. ע"כ.

ב. כתב בכף החיים (סימן תרע"א אות ל"ב בשם יפה ללב): ומה טוב להדליק בנרות הללו כמו שנוהגין ברוב בתי כנסיות, שנותנין בהם מים ושמן למעלה להורות על הנס ... כי גבר ישראל שנמשלו לשמן, על האומות שהם מים הזדונים.

ג. כתב בספר מאיר עיני חכמים: יאמין האדם באמונה שלימה שודאי בעת עמדו להדלקת נר חנוכה, שעומדים עליו כל הניצוצות הקדושות שלו ומאבות אבותיו עד אדם הראשון אשר כולם מסבבים על כל אחד ואחד מישראל שמא על ידי התעוררותו בהדלקת נר חנוכה יזכה להרים אותם ולהעלותם לשורשם.

ד. כתב בספר יסוד יוסף: היות כי הנרות הם קדושה עליונה, על כן מנהג המדקדקים לדקדק מאוד אפילו בדיבור, שלא להרבות בדברים של חול בעוד שהנרות דולקים, וכל הזהיר במצוה זו כתיקונה יזכה לחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו, לראות הנרות דולקות ומאירות בבית המקדש אמן סלה.

ה. התלהבות בעת ההדלקה:

כתב בספר בארות המים (על הרה"ק רבי צבי הירש מרימנוב זי"ע): מצותה עד שתכלה רגל מן השוק, הוא מלשון "כלתה נפשי", רצונו לומר לשון חמדה, רגל מיקרי פרק התחתון ושוק פרק העליון, וא"כ הפירוש הוא שיקיים מצוות כל כך בהתלהבות עד שיהיה כיסופים דלעילא לפיות ישראל לשמוע מפייהם ברכת להדליק נר חנוכה ... והנה יסופר מגודל התלהבותו ושמחתו של הרה"ק בשעת הדלקתו הנרות ומברכתו "להדליק נר חנוכה" אשר היה נשמע קולו בכל העיר, ופעם אחת היה אב"ל בר מינן בימי חנוכה, והיה מדליק הנרות באנפלאות כדין בלי מנעלים על רגליו, והיה מברך בהתלהבות ושמחה כדרכו, ואחר ההדלקה היה מרקד בריקודין במזמורים שאחר ההדלקה. ולחש לו חתנו הרב זלה"ה ואמר לו, הלוא זה הוא עבודה שעובדים בזה לה' יתעלה.

וכתב בספה"ק קדושת לוי (דרושים לחנוכה): אמרו רבותינו ז"ל (שבת כב:) הדלקה עושה מצוה, רצה לומר, שאדם יתלהב לעבודתו, וזהו "הדלקה". ולפי שבהתלהבות יש שמתלהב לדברים בטלים והצדיק שמתלהב רק לקדושה, זהו נקרא "הנחה", דמנוחה נקרא הכלי שמכניס בו האהבה, שבהכנסתה לכלי יש מנוחה לאהבה ששורה בדבר. וזהו מאן דאמר "הנחה עושה מצוה", שיהא להדלקה הנחה שיכנוס האהבה בכלי שיתלהב לעבודתו, ולזה רמזו חכמי האמת דהנחה הוא מדת מלכות דעל ידי שממליך להבורא, על זה ההתלהבות יש לו מנוחה בעבודת בורא ברוך הוא.

כתב בספה"ק אמרי חיים "הנרות הללו קודש הן ואין לנו רשות להשתמש בהם" - תדליק נר חנוכה בהתלהבות דקדושה, שתקדש את הרשות, שתדע ש"אין לנו רשות" אם אינו מצוה כבר הוא עבירה. עכלה"ק.

פעם אחת הוכיח הרה"ק בעל אמרי יוסף מספניקא זי"ע לאחד מאנ"ש בימי חנוכה על זהירות והתלהבות מצות נר חנוכה, וסיפר אז, שבהיותו בבארשא צעיר לימים בבוא לילה הראשון של חנוכה אחר תפילת ערבית לא עצר כח לילך לביתו בנחת כפי הרגילו רק מיהר לרוץ (אף שהיה נגד כבודו לרוץ בשוקי בראי) לביתו גודל חשקת המצוה.

ברכות ההדלקה:

א. כתב הבן איש חי (שנה א' פרשת וישב): אע"ג דבנרות שבת נוסח הברכה הוא "להדליק נר של שבת", בנרות של חנוכה מברכין "להדליק נר חנוכה", ואין אומרים "של", כדי

שיכוין המברך בר"ת נח"ל שהוא שם קדוש הרמוז בר"ת "נוצר חסד לאלפים" ובר"ת פסוק "נפשינו חכתה לה", שגם הם ניצלו בשביל שבטחו בהשי"ת וציפו לישועתו, ואמרתי בס"ד דלכן היה הנס בחודש כסליו דהראש וסופו כ"ו מספר שם הוי"ה, ואותיות הנשארים באמצע הם ר"ת לפורקן סברית יהו"ה, שהוא תרגום של פסוק לישועתך קויתי ה'. ע"כ.

הכוונה בברכות:

ג. כתב ביסוד ושורש העבודה: **"להדליק נר חנוכה"**: אך בחתימת ברכה זו באמרו "להדליק נר חנוכה" יכניס בלבו ובמחשבתו שמחה עצומה באלקותו יתברך שמו ויתעלה זכרו לעד, על עוצם הנס שנעשה בימים האלו בביהמ"ק בפך של שמן, כדאיתא בגמרא הקדושה (שבת כא) כשנכנסו היוונים להיכל טמאו כל השמנים וכו', ולא היה בו אלא כדי להדליק יום אחד, ונעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים.

"שעשה ניסים": ובברכת "שעשה ניסים לאבותינו" יתן הודאה עצומה במחשבתו ושבח גדול ליוצרנו ובוראנו ית"ש ויתעלה על כלליות כל הניסים והישועות הגדולות שעשה עם אבותינו בימים האלו, ויצייר במחשבתו בהודאה זו, כאילו עשה ית"ש ויתעלה, עמו ממש הישועות והניסים בימים ההם.

"שהחיינו": וברכת "שהחיינו" יברך ג"כ בשמחה והודאה עצומה במחשבתו לה' יתעלה, שהאריך ימי חייו עד זמן זה לקיים מצוותיו הקדושים השייכים ברגל זה, וגם על שהאריך ימי חיי במיו עד זמן זה, ויאמר בלבו: בני הקטנים, אף שיברכו ברכה זו בעצמם - לא יתנו הודאה במחשבתם כראוי לו ית"ש, אתן אני בשבילם הודאה עצומה.

פתילות:

א. אע"פ שבין פתילה דקה כשרה ובין פתילה עבה, אמנם ראוי שהפתילה תהיה בגודל בינוני, לא דקה מדי כדי שתאיר יפה, ולא עבה מדי שתהא נראית כמדורה (פנים יפות פרשת תצוה).

ג. **לחדש הפתילות**: כתב בספר כל בו: במס' סופרים אין חוששין לפתילות נר חנוכה להחליפה עד שתכלה, ונהגו לחדש הפתילות בכל לילה ולברך על התוספות, והטעם, לפי שבכל לילה היחה הנס מתחדש. ועדו טעם אחר חדש הפתילות, זכר למקדש שהיו מחדשין אותו בכל לילה אל מנורת המאור (ובשו"ע פסק שאינו צריך להחליפם בכל יום). וראוי להעיר, שבספר מועדים וזמנים (ח"ו סימן צ"א) כתב: כשחותכים החלק השרוף של הפתילה או שהופכים אותה לצד שאינו שרוף - הריהי כפתילה חדשה.

ג. יש מהצדיקים שהיו עושים בעצמם את הפתילות (כן נהגו אדמורי קרלין ועוד. קובץ בית אהרן וישראל גליון צ"ב).

הבזיכים:

א. טוב שהבזיכים של נר חנוכה יהיו שוים במראיהם ובמינם, משום הידור מצוה (בא"ח פר' וישב).

ב. כתב בספה"ק פלא יועץ (ערך נר): נר שבת ונר חנוכה, ידוע מאמר חז"ל (שבת כג): שהזהיר בהן זוכה לבנים תלמידי חכמים, וענין הזהירות הוא, **שיהא הכלי שמדליק בו נאה ונקי** שידליק בשמן זית זך. ועיי"ש "לשם יחוד" שנהג לומר לפני ההדלקה. **ובסדר** היום כתב, שבלייל שני של חנוכה, וכן בלילות הבאים - ייטיב את הנרות קודם שידליק, יסיר מותר השמן והפתילות שנשארו... ויקנח הנרות.

"יושב בסתר":

כתב בספה"ק עבודת ישראל (ענייני חנוכה) טעם לאמירת "יושב בסתר" לאחר הדלקת הנרות, וז"ל: אמנם בכל זה צריך לזהר שלא יתאחזו החיצונים באור העליון וכמ"ש האר"י ז"ל הטעם שאסור להשתמש לאורה וכנ"ל. לפיכך כתב מנהג לומר "יושב בסתר עליון וגו'" והוא שיר של פגעים כנודע, והמון הארץ מבינים הטעם כי על ידי אמירת המזמור יסך ה' עליהם מכל פגע, אמנם העיקר לשמור האור העליון מאחיזת החיצונים. ע"כ.

"מזמור שיר חנוכה הבית לדוד":

כתב בספר יסוד ושורש העבודה וז"ל: אחר נוסח ההודאה של הנרות הללו ראוי לומר מזמור ל' שבתהילים הוא "מזמור שיר חנוכה הבית לדוד" במתון גדול, ויכוון בהודאה של מזמור זה על הישועה שעשה עמנו ה' יתברך בימים האלו.

עיקר ההדלקה היא כדי להודות ולהלל:

כתב בספר מנחת שלמה (להגאון רבי שלמה זלמן אויערבך זצוק"ל ח"ב) וז"ל: ...חושבני שאם אחד סומך על מה שמדליקין עליו בביתו ואינו נותן אל לבו להודות ולהלל, אף שקיים מצות הדלקה מ"מ עיקר טעם ההדלקה הוא לראותן כדי להודות ולהלל וזה לא קיים, וגם המדליק נרות בזמנו ואינו נותן אל לבו להבין שההדלקה היא להודות ולהלל ואפילו אם

יודע שאסור להנות חסר לו העיקר, הואיל ועיקר התקנה היתה על הלל וההודאה לה' על הניסים הגדולים שעשה לנו, ואין זה דומה לקריאת המגילה שיוצא גם אם אינו מבין, מפני שהתם הוא מספר את הנס אבל אם מדליק ואינו יודע למה הוא מדליק חסר לנו העיקר ורק ידי חובת מעשה ההדלקה יצא מפני שלמעשה כבר הדליק. עכ"ל.

חנוכה וציצית:

הרה"ק מקלוזינבורג זי"ע נהג למשמש בציצית בין לפני הדלקה ובין לאחר הדלקה באמצע הזמירות. ועל' במועד לכל חי (סימן כ"ז אות ע"ה): שפר קדמי דבשעה שבא להדליק נר חנוכה, בלילה הראשונה לפחות יבדוק הציציות בעת ההיא אם הם כשרים. כדי שיקויים בו 'והחוט המשולש לא במהרה ינתק', דהם מזוזה מימין, ונרות חנוכה משמאל, ובעל הבית באמצע בטלית מצויצת. עכ"ל.

בענין נשים וילדים:

כתב הבן איש חי: טוב ליתן לאחד מבניו הקטנים להדליק בידם נר הנוסף כדי לחנכם במצות, שגם בזה הנר הנוסף יש קצת מצוה, וכן אני נוהג וראוי לעשות כך. אבל לא יתן להם להדליק מנרות של חיוב ודלא כמאן דהתיר בזה (ודעת החזון עובדיה: שרשאי לתת לבניו הקטנים שהגיעו לחינוך להדליק את נרות ההידור, וילדים קטנים מגיל חינוך ידליקו את השמש בלבד).

ועוד כתב (סעיף כ"ז): צריכין הנשים להיזהר שלא יעשו מלאכה בעוד שהנרות של חנוכה דולקות כי כן קבלו עליהם מזמן קדמון, ומפורש בבית יוסף ובלבוש טעמים על מנהג זה, ואנא עבדא אמרתי טעם ע"פ הסוד כי מצינו מפורש בדברי רבינו האר"י ז"ל בשער הכוונות שיש תוספת קדושה אל המלכות העליונה בחנוכה כמו ענין ראש חודש, דבחנוכה מקבלת הארותיה מן ההוד ע"י עצמה שלא ע"י בחינת התפארת, שאינה טפילה אל בחינת התפארת כמו בימי החול, ולכן מאחר שהנשים מושרשים הם במלכות שיש לה תוספת בחנוכה, על כן עשו תוספת לעצמן באיסור עשיית מלאכה להתקדש בכך בשעת הדלקת הנרות דוקא והוא טעם נכון בעזה"י.

התבוננות בנרות:

אמר הרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע, בחנוכה בשעת הדלקת הנרות יורד אור הגנוז, ולכן יש לכל אדם לישוב אצל הנרות שלו אחר ההדלקה כל החצי שעה.

כתב בספר בני יששכר: והנה הנר מצוה זכר לאור ישראל הנעשה שלא כטבע, ובפרט ביודעך אשר היא מבחינת אור הגנוז, ואם בעל נפש אתה ועיניי שכל לך, תן עיניך בימים האלה בנר מצוה ויאר אור שכלך בתורה ותבין כי נר מצוה ותורה אור.

כתב בספה"ק בית אברהם: אם פגם בעיניים בהסתכלות אסורה, התיקון להסתכל באותיות התורה, ובפני צדיקים, וכן להביט על נרות חנוכה, וזהו אין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותן בלבד, כי חנוכה הוא מידת הוד, ומובא בזוה"ק כי נצח והוד הם נגד תרין עינין, וזהו "רק בעיניך תביט" ועל ידי זה נתקן "שילומת רשעים תראה", שישלים בזה התיקון על הרשע שבקרבו שעל ידי עיניו.

ובספר שפתי צדיק כתב: אסור להסתכל באדם רע, מאלישע שסר ממנו רוה"ק ע"י שהביט בפני רשע (מגילה כח), מכל שכן מצוה טובה וכו', הסתכלות במצוה זו בקדושה ממשיך עליו ועל עיניו הארה קדושה, כדברי הר"ן ז"ל, אסור להשתמש לאורה זכר למנורה במקדש, אמרו חז"ל על שמחת בית השואבה שמשם שואבים רוה"ק (ירושלמי סוכה פ"ה), על כן נוכל ע"י הבטה בנר חנוכה לקדש העיניים מעתה יהיו העיניים קדושות.

ובספה"ק עבודת ישראל כתב: ההסתכלות בנרות הקדושים מסוגלת להמשיך קדושה מימים הקדושים של חנוכה לימים הנמוכים של טבת ושבת.

ובספר דברי שמואל כתב בשם הס"ק מסלונים זי"ע: כשם שכל צמח ועשב יש לו כוכב מיוחד שע"י הוא מביט עליו הריהו גודל וצומח, כך גם מי שמסתכל על הצדיק הולך וגדל, וכמו"כ בנר חנוכה יש הכח הזה, אין לנו רשות להשתמש בהם אלא לראותן בלבד, כי ע"י ההסתכלות וההבטה בנר חנוכה הולכים וגדלים.

כתב בספה"ק ייטב פנים (חנוכה אות י') וז"ל: והנה מנהג ישראל תורה, לישוב אחר ההדלקה ולשום עין באור הנרות. נראה לי הטעם, להמשיך בזה אותן הניסים והנפלאות, ע"י כח הראיה שיש בו כח להוליד, וכדמצינו בעוף הנקרא "ראה" וכו'.

בספר עדות ביהוסף (מנהגי ויז'ניץ, עמ' ק"ו) כתב: נוהגים לשהות סמוך למקום ההדלקה לכל הפחות מחצית השעה, רבינו (האמרי חיים) זיע"א היה נוהג להביט בשעור לאחור שסיים אמירת "הנרות הללו" כדי לדעת מתי מסתיים שיעור חצי שעה.

פרפראות לחנוכה:

א. האמרי אמת מגור זי"ע שמח על כל שידוך שנעשה סמוך לחנוכה, כיון שהיוונים רצו לבטל זאת, והתיקון לזה הוא אדרבה בריבוי של שידוכין ונישואין.

ג. כתב בספה"ק בית אהרן: מדליק עד שתהא שלהבת עולה מאליה, פירוש, האדם צריך להדליק תחילה באתערותא דלתתא בהדרגה יותר ויותר, עד שיאיר לו מאורו של הקב"ה בהתלהבות ובשלהבת יה. והבן.

ועוד כתב שם: ובאמת נר הוא אור קטן מאוד ומקבל מן האבוקה, עם כל זה אין באפשרי להיות אבוקה אם לא יהיה מקודם נר קטן, ואח"כ כופלים אותה בשלשה אז נקרא אבוקה. כי באמת הצדיקים על ידי עשיות שלהם שזה נקרא "נר מצוה" מאירים לכל העולמות ומעלים ומייחדים הכל למעלה ראש ושם נעשה ממנו אבוקה שמביאים ע"י אור החוזר אור גדול לכל העולם הזה. וכפי דאיתא במדרש, על הפסוק "נר לרגלי דברך וכו'" כשאני מתחיל בדברי תורה, במעט אני מתחיל, כי דברי תורה ומצות ומעש"ט נקראים נר שהוא אור קטן, וכשעוזר לו הקב"ה אח"כ כשנכנס בה הרבה, ומשיג פנימיות התורה ומקבל תענוג וחיות מהתורה ומהמצוות, אזי הוא "אור לנתיבותי" נעשה מזה אור גדול, שנעשה מזה אבוקה, וזה נקרא מאורות- שני אורות, כי באמת על ידי עשיית המצוות מאיר לכל העולם מתכלית השפלות עד רום המעלות.

וכמו כן צריך כל אדם לראות על עצמו כשמקיים איזו מצוה, שיאיר לו מכף רגל עד ראש, ובפרט נר חנוכה שמצוותה עד שתכלה "רגל" מן השוק, ויכול להיות שזהו פירוש הכתוב "נר לרגלי דברך", זה נר חנוכה. שמקום הנחתה למטה מעשרה טפחים, שזה נקרא נר קטן מקום נמוך מאוד, וזה נקרא "רגל" וצריך לכון שיכלה "רגל" מן "השוק" כפי דאיתא בכוונות האריז"ל, ולהעלות הנר למעלה לנתיבותיו של הקב"ה ששם נקרא אור בלי שום לבוש וכלי, ואח"כ מביא אורו של הקב"ה לזה העולם וכמו שדברנו מזה כמה פעמים אור ישר ואור חוזר. עכ"ל.

שמחה בחנוכה:

כתב בסדר היום: בימי חנוכה אין להתעצב בהם, כי אם להראות ששון ושמחה על כל הטוב שעשה עמנו אלקינו בימים האלו.

כתב בספה"ק בית אהרן (מקרלין): אחר הדלקת נר חנוכה אמר: כשמגיעים לימים קדושים האלו צריכים לשמוח מאוד, שהחיינו וקיימנו, וצריך להודות להשי"ת פשוט על החיים שיקר מאוד אצל כל אדם. "השם נפשינו בחיים".

והאמרי חיים רמז בזה "מזמור שיר חנוכת הבית" ראשי תיבות: שמחה.

תפילת ערבית של חנוכה:

כתב ביסוד ושורש העבודה (י"ב, א'): ובערבית של שמונת ימי חנוכה, בברכת "אמת ואמונה", כשיאמר "מלכנו הגואלנו מכף כל עריצים" עד "העושה לנו נסים ונקמה בפרעה", יתן במחשבתו הודאה פרטית ליתברך שמו על הגדולות ונפלאות שעשה בימים אלו ביוונים, ועל התשועה הגדולה הזאת בישראל, שהרים קרן ישראל על כל שונאינו. וראוי לאדם לכיין כוונות אלו לתת נחת רוח בזה ליוצרו ובוראו יתב"ש ויתעלה זכרו לעד. ע"כ.

אמירת הלל בחנוכה:

כתב בספה"ק קדושת לוי (קדושה שניה) וז"ל: וזה עשאוּם יום טוב וקבעו בהלל ובהודאה, כלומר שבצדקת מתתיהו בן יוחנן כהן גדול ובניו, גרמו שלמעלה נפתחו שערי החסדים ושערי נסים ונפלאות ואהבה לעמו בני ישראל בח' ימי חנוכה, מה שלא היה עד ימי מתתיהו כהן גדול. וזהו עשאוּם יום טוב, שנפתחו למעלה ההארות והאהבה והנסים והחסדים לישראל בח' ימי חנוכה וקבעום בהלל ובהודאה, **כלומר, שעל ידי ההלל והודאה ימשיכו אותן ההארות והחסדים והניסים למטה.** ע"כ.

וכתב השפת אמת (חנוכה, תרל"ג) וז"ל: והיינו שיש נקודה פנימית בכל איש ישראל, שאין שם מגע נכרי, רק שצריך להיות שנקודה זו תתפשט בכל האדם. **ועל ידי הלל והודאה, יכולין להכניס נקודה זו בכל הנפש.** והוא עי"ז ששמח האדם בנקודה זו ונותן הודאה להקב"ה על שזכה להיות בכלל ישראל. עי"ז החשק יכול להרחיב הנקודה. עכ"ל.

מעלת הצדקה בימי החנוכה:

כתב ביסוד ושורש העבודה: הובא בספרים, כי ימים אלו מסוגלים מאוד לתיקון פגמי נפשו בנתינת הצדקה, וביחוד ללומדי תורה להחזיקם וכו'.

ובספה"ק עטרת ישועה (וישב) כתב: הנה כתיב "צדקה תציל ממות" וממשכת חיים ורפואה כמו שאמרו ז"ל 'הנותן סלע לצדקה על מנת שיחיה בני הרי זה צדיק גמור' (פסחים ח.), וגם נמשך פרנסה כמ"ש "עשר שתתעשר" (שבת קיט.), ומצות צדקה נקראת בשם "גדול" כמ"ש "ושם אשה גדולה שהיתה גדולה במעשיה מכל שאר נשי דעלמא, כי כל אשה עיניה צרה באורחין (ב"מ פז.) וגבה נאמר ותחזק בו לאכל לחם שהפצירה בו לאכול.

וזה סוד המנהג שמסבבין בחנוכה על הפתחים לקיים מצות צדקה כדי להמשיך חיים ופרנסה, ונמתקו הפ"ר דינים, ונעשה מן פ"ר רפ"א בסוד אלופו של עולם המחבר אל פ"ר, ונתווסף בו אות א' להמשיך רפואה (עי' עץ חיים שער י"ח פ"ה) ... וגם ע"י נתינת הצדקה בחנוכה נמשך המתקת הפ"ר דינים, כי פך עולה מאה, בסוד שדרשו רז"ל (ספרי פרשת ראה) "נתון נתן אפילו מאה פעמים, וגם יד הנותן ליד המקבל, הרי נתמלא היד וי"ד במילוי עולה חות"ם בסוד שהיה הפך מונח בחותמו של כהן גדול דייקא, כי מצות צדקה נקראת בשם גדול להמשיך רפואה וחיים טובים עם המשכת הפרנסה. עכ"ד.

וכתב בספה"ק קדושת לוי (סוף קדושה חמישית): ... לכן צריכין בחנוכה ליתן צדקה הרבה ומסבבין העניים להחזיק לומדי תורה. שבחזוק לומדי תורה מתקנין רגלי הקדושה כנודע (זוה"ק ח"א קעא.), וזה הטעם שמסבבין העניים ולומדי תורה בחנוכה, וצריך להיזהר אז בצדקה, ולהחזיק לומדי תורה מתקנין רגלי הקדושה כנודע, ובזכות הצדקה יבוא גואל צדק ב"ב, כמאמר הפסוק "ושביה בצדקה", ויברך את עמו בשלום, כמאמר "והיה מעשה הצדקה שלום", אמן סלה.

שבת חנוכה:

כתב בספה"ק תפארת שלמה: סגולת שבת חנוכה לתיקון הנשמות הנפטרות מעולם הזה, ועדיין אין להם תיקון, ואפילו בשבת בעת עליית העולמות וכו', לפי הידוע כי בכל ערב שבת קודש הנשמות יש להם עליה למעלה, ועי"ז יורדים נשמות שאין להם עליה בשבת כידוע, שיש כמה פעמים שהאדם ח"ו פוגם, אשר עי"ז נדחו כמה

וכמה זמנים מלעלות למקום שורשם, עם כל זה גדול כח שבת חנוכה להיות עליות גם לנשמות הנדחים לחוץ.

וכתב בספה"ק מגן אברהם: עולת שבת בשבתנו על עולת התמיד, ראשי תיבות גימטריא להדליק נר חנוכה, פירוש שעולת שבת זה הוא יותר מכל השבתות, והדלקה הוא לשון התלהבות, רומז שהתלהבות של זה השבת חנוכה, הוא יותר גדולה מהתלהבות של כל השבתות של כל השנה "ונסכה" הוא אותיות "נס כה", וע"י ההתלהבות הנ"ל יכול להבריא ולבטל כל הקליפות והחיצונים מעל כל ישראל.

ליל נר ה':

צדיקים היו מחלקים מעות חנוכה בליל ה', והסבירו שנרות חנוכה הם כנגד אותם שבחים שאנו אומרים בכל יום בתפילת שחרית: "פועל גבורות עושה חדשות בעל מלחמות זורע צדקות מצמיח ישועות". ונר החמישי הוא כנגד "מצמיח ישועות", ובו אפשר לפעול ישועות אצל הצדיקים.

ראש חודש טבת:

א. הרה"ק רבי יעקב צבי מפאריסוב זי"ע אמר, שהחודש טבת יש לו עוד קצת הצלחה אשר השני נרות של חנוכה מאירים לתוכו והם ממתיקים קצת את תוקף דיניו.
ב. סגולה נפלאה לתאריך א' טבת, שהובא בן איש חי ובכף החיים פאלאג'י, להדליק נר שמן זית ולתת צדקה לע"נ רבי מאיר בעל הנס ויבקש על הדבר הנצרך ויוושע.

שבת ר"ח טבת:

כתב בספה"ק בית אברהם: הרה"ק מקאז'ניץ זי"ע אמר, כי בשבת חנוכה שחל בר"ח הוא בחינת ראש השנה, ששלשה ספרים נפתחים שקורין בג' ספרים, ומתתיהו בגימטריא ראש השנה.

יום זאת חנוכה:

בכל יום מימי החנוכה מתעוררת מידה אחרת משבחי הקב"ה שאומרים בברכת "יוצר אור" בתפלת שחרית: "פועל גבורות עושה חֲדָשׁוֹת. בַּעַל מְלָחְמוֹת. זֹרֵעַ צְדָקוֹת. מְצַמֵּיחַ יְשׁוּעוֹת. בּוֹרֵא רְפוּאוֹת. נוֹרָא תְהִלוֹת. אֲדוֹן הַנְּפִלְאוֹת". הרי שמונה, ובכל יום יש שפע אחר כפי הסדר שנמנה כאן, נמצא שביום "זאת חנוכה" מושפעת המידה של "אדון הנפלאות", היינו שהנהגת הפלאות והניסים נעשית כמו טבע ביום הזה. **וזה** מה שאומר הפסוק בתהילים: "מאת ה' היתה זאת היא נפלאות בעינינו" שהיום השמיני המרומז בתיבת "זאת" מיועד ומתוקן לפעול דברים שהם בבחינת "נפלאות בעינינו".

לפיכך יזהר שלא יתקיים בו חלילה (תהלים צ"ב) "איש בער ולא ידע וכסיל לא יבין את זאת", להיות כשוטה וכסיל שאינו מבין ומנצל את גודל הזמן, ומחמת חוסר ידיעה נותן ליום הזה לעבור מבלי להתאמץ למלא את האסמים שלו בהשפעות טובות, אלא צריך להתחזק ולומר: "בזאת אני בוטח".

ולכן שכל אחד יקח ביום נשגב זה את ספר התהילים בידו וישפוך שיחו לפני ה', שיזכה לצאת מכל המצרים שלו הרוחניים והגשמיים, וכבר אמר הרה"ק רבי ישראל מרוז'ין זי"ע שתפילת יהודי פשוט בזאת חנוכה דומה לתפילתו של צדיק הדור, ויכול לבקוע שערי שמים, מפני שהניסים והנפלאות מוכנים ועומדים בשמי מרום.

וראוי לציין מה שכותב הבני יששכר (מאמרי חודש כסלו טבת מאמר ב' אות י'), וזל"ק: מרגלא בפומייהו דרבנן רבותינו כת הקודמים, אשר בחנוכה יש מקום לעורר פקודת עקרים ועקריות, כעין ראש השנה, הנה לדעתי עיקר הסגולה ביום האחרון הנקרא בפי כל זאת חנוכה. עכ"ל.

כמו כן יום זה מסוגל לעשירות, כמו שהרה"ק רבי פנחס מקוריץ זי"ע הביא לזה רמז יפה מהפסוק בדברי הימים שאנו אומרים אותו כל בוקר ב"ויברך דוד": לָךְ ה' הַגְדֵּלְהָ (זה יום ראשון של חנוכה) וְהַגְבִּירָהּ (זה יום שני) וְהַתְּפַאֲרָתָהּ (יום שלישי) וְהַנְּצַחַתָּהּ (יום רביעי) וְהַהוֹד

(יום חמישי) כִּי כָל בְּשָׂמִים וּבְאַרְצָךְ. לָךְ ה' הַמְּמַלְכָה (יום שישי) וְהַמְתַּנְשֵׂא לְכָל לְרֹאשׁ (יום שביעי) וְהַעֲשֶׂר - ביום שמיני של חנוכה. שאפשר לזכות ביום זה לשפע רב של פרנסה ועשירות, וגם שאר ימי החנוכה מסוגלים לעשירות כמו שכתב בספר ערוגת הבושם (פרשת ויגש) לרמז כן בפסוק "כי למחיה שלחני אלהים לפניכם", שלחני ראשי תיבות: "להדליק נר של חנוכה שמונת ימים". שאם מדליק נרות כל שמונת הימים זוכה למחיה ולפרנסה טובה. כמו כן בספר שפתי צדיק (אות ג) כתב בשם זקינו שסגולת הדלקת נרות חנוכה להשפיע עשירות, כיון שכתוב 'בשמאלה עושר וכבוד' מצוה זו הנעשית בשמאל (כי מזוזה בימין ונ"ח בשמאל), מביא עשירות. עכ"ד.

יש סגולה לפרנסה, ליום זאת חנוכה, לומר את כל שיר השירים, ולאחר מכן לומר ש"ח פעמים "שובו שברו לנו מעט אוכל".

הרמב"ם מכנה את ימי החנוכה כ"ימי שמחה", הרמב"ם (פ"ג מהל' חנוכה ה"ג), כותב וז"ל: ומפני זה התקינו חכמים שבאותו הדור, שיהיו שמונת הימים האלו שתחילתן מליל כ"ה בכסליו ימי שמחה והלל. עכ"ל ומובא בספר אביר הרועים (אות ק"ג) שהאבני נזר זי"ע אמר, שכל הצרות והדחקות בפרנסה שיש ליהודים, הוא בגלל שהם לומדים גמרא בלי חשק והתלהבות, אבל אם יצייתו לו וילמדו גמרא מתוך חשק והתלהבות, הוא ערב בדבר שלא יחסר משום איש מישראל פרנסה וכל טוב.

ואם כן ימי חנוכה שהם "ימי שמחה" - לקיים את המצוה מתוך שמחה והתלהבות, גורמים להשפיע שפע של פרנסה על כל יהודי ויהודי.

כתוב בספרים הקדושים שאותם פכים קטנים של שמן שיעקב אבינו חזר לקחתם, זה אותו השמן שאיתו נמשחו מלכים, והוא אותו השמן שנעשה בו הנס לשונמית, והוא אותו השמן שהיה חתום בחותמו של כהן גדול בימי החשמונאים.

כשאלישע איש האלוקים אמר לשונמית, שמהקיר שלה יצא שמן, הוא ביקש ממנה: "לכי שאלי לך כלים מן החוץ, מאת כל שכניך, כלים ריקים אל תמעטי". ואכן נעשה נס, ויצא שמן עד שנתמלאו כל הכלים הריקים...

מי שייכול לעשות נס שיצא שמן מהקיר, לא יכול לעשות נס שיהיו כלים?! למה צריך לבקש ממנה להשאיל כלים מהשכנות? אמר לה אלישע, עכשיו הולכים להיות פה ניסים, ואם הולכים להתחולל כאן ניסים, צריך להכין כלים.

זאת חנוכה, זה יום של ניסים... אדון הנפלאות... אבל בא יהודי ואומר: אתה יודע איך עברו עלי שבעת ימי חנוכה...?! אתה יודע איזה כלי שבור אני?

אומר הרד"ק שבאגדה ובתוספתא כתוב שכשנגמרו הכלים, אמרה השונמית לבנה להביא לה עוד כלים מהשכנים, וכשהבן אמר לה שנגמרו כל הכלים השלמים,

ונשארו רק שברי כלים, היא אמרה לו להביא גם שברי כלים, כי מי שגזר על כלים ריקנים שיתמלאו, הוא גם יגזור על כלים שבורים שיתוקנו... והבן הזה לקח שברי כלים, שם אותם זה על זה, והם נתחברו והתמלאו בשמן.

ב'זאת חנוכה' הקב"ה אומר ליהודי: בוא אלי גם אם אתה שבור, תביא לי את הכלי השבור שלך, ועכשיו אני אתקן אותך! צריכים לנצל את היום הגדול הזה, כי זה יום שבו הקב"ה מגלה לנו שהוא אוהב אותנו אהבה גדולה, "בזאת ידעתי כי חפצת בי". אפשר להשיג המון! כי העיקר בסביבון, זה הסיבוב האחרון...

מונא בשם הגאון מוילנא שישמנת ימי החנוכה בהם אנו אומרים הלל שלם, בשביל להשלים את הימים טובים שהיינו צריכים לומר בהם הלל שלם ולא אומרים בהם הלל שלם, ואלו הם: ששה ימי הפסח שאין גומרים בהם את ההלל, כי בשביעי של פסח לא אומרים הלל, מטעם (מגילה י:) "מעשי ידי טובעין בים ואתם אומרים שירה". ולא רצו חכמים שיאמרו בחוה"מ יותר מיו"ט אחרון של פסח. וראש השנה ויום כיפור שאין אומרים מטעם (ר"ה לב:): אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: רבוננו של עולם! מפני מה אין ישראל אומרים שירה לפניך בראש השנה וביום הכפורים? אמר להם: אפשר מלך יושב על כסא דין וספרי חיים וספרי מתים פתוחין לפניו וישראל אומרים שירה. ע"כ. ומשמע משאל המלאכים שלפי האמת היו צריכים לומר הלל שלם, נמצא שששה ימים הראשונים של חנוכה משלימים לימי הפסח, יום ז' דחנוכה משלים לראש השנה, וזאת חנוכה כנגד יום הכפורים.

כתב בספר למטה יששכר: ושמעתי מאבא מארי הרה"צ ר' מרדכי מבערטש זי"ע הי"ד טעם בדרך צחות לקריאת יום ח' דחנוכה בשם זאת חנוכה, שהוא ע"ד שרגילים להכריז בגמר סעודת ברית מילה שזה היא רק התחלת השמחה, ואי"ה לעת שמחת הבר מצוה ואח"כ שמחת הנישואין ישלימו ויטיבו השמחה ביתר שאת, כמו"כ בגמר ימי החנוכה, ביום השמיני, בטרם יוצאים מימי החנוכה מכריזין ואומרים "זאת" היא רק "חנוכה" היינו חינוך והתחלה להתגלות האור הגנוז אורו של מלך המשיח, אבל עיקר האור וגמר השלמת השמחה בשלימותה וטובה יהיה בעת יאיר אורו של מלך המשיח בגאולתנו המקווה בב"א.

"ביום השמיני נשיא לבני מנשה גמליאל בן פדהצור", "ביום השמיני" מוסב על יום אחרון של חנוכה הנקרא "זאת חנוכה", "נשיא" הוא יוא מורם ונישא, "לבני מנשה", לבנים שח"ו שכחו מאביהם שבשמים, "גמליאל" שכל אחד שאומר "גם לי אל", "בן" נחשב עי"ז לבנו של המקום ב"ה, "פדה צור" ופודה כביכול את הקב"ה הנקרא צור. (ילקוט מאורי אור).

בענין שריפת הפתילות ביום זאת חנוכה:

סגולה להינצל מכל אויבים וליסטים ומקטרגים בזאת השנה, לשמור בכל לילה את הפתילות של נרות החנוכה, ובליילה האחרון אחר שכבו הפתילות ייקח את כל הפתילות של כל השמונה ימים, וישרפם עם שאר השמן שנשאר. (האח נפשונו מערכת ח אות ג).

סגולה לרווק או לרווקה שימצאו את זיווגם באותה השנה

שבעת ששורפים את כל הפתילות יחד וכנ"ל, יעבור מעליהם הרווק או הרווקה שבע פעמים על הפתילות בשעת שריפתן (כמובן כשהאש נמוכה). (אביעה סגולות עמוד 218).

סוף חנוכה:

מובא בשם צדיקים שבפורים ובחנוכה לא עושים הבדלה בסוף החג, משום שעניינה של ההבדלה הוא להבדיל בין קודש לחול, אולם לאחר חנוכה ופורים איננו רוצים להיבדל אלא ממשיכים את קדושת החג, לימים הבאים.

